

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра **фінансового менеджменту та фондового ринку**

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Баранова В.Г. _____

(підпис)

“ ____ ” _____ 2018 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності **072 фінанси, банківська справа та страхування**

за магістерською програмою професійного спрямування

Фінансовий та страховий менеджмент

на тему: «Сучасний стан і перспективи розвитку страхування

автотранспортних засобів в Україні»

Виконавець:

студентка Фінансово-економічного
факультету факультету
Васильченко Альона Анатоліївна

_____
/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н. професор
Баранова В.Г.

_____
/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТРАХУВАННЯ	
АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ	7
1.1. Економічна сутність страхування та особливості страхування автотранспортних засобів.....	7
1.2. Еволюція розвитку страхування автотранспортних засобів	15
1.3. Основні види страхування автотранспортних засобів	27
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СТРАХУВАННЯ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В	
УКРАЇНІ (НА ПРИКЛАДІ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ») 34	
2.1. Аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні.....	34
2.2. Оцінка фінансово-господарської діяльності страхової компанії «Арсенал страхування».....	44
2.3. Аналіз страхування автотранспортних засобів в страховій компанії «Арсенал страхування» за 2015-2017 рр.....	56
РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ	
АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ (НА ПРИКЛАДІ СК	
«АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ») 66	
3.1. Імплементация міжнародного досвіду страхування автотранспортних засобів.....	66
3.2. Напрями розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні.....	76
3.3. Методичні підходи до прогнозування розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні.....	85
ВИСНОВКИ.....	93
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	97
ДОДАТКИ.....	109

ВСТУП

Актуальність теми. Підвищення рівня життя населення призводить до зростання парку особистого автотранспорту, що зумовлено багатьма чинниками як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру.

Наслідком масової автомобілізації є зростання інтенсивності дорожнього руху, величезні людські і матеріальні втрати в результаті дорожньо-транспортних пригод через те, що автомобіль є засобом підвищеної небезпеки.

З метою пом'якшення фінансових наслідків аварій у світовій практиці активно використовується інститут страхування автотранспортних засобів, що дозволяє забезпечити відшкодування особистого і майнового збитку фізичним і юридичним особам, які постраждали на автомобільних дорогах, і відшкодувати збитки не тільки учасників транспортного процесу від несприятливих для них обставин, а й третіх осіб, які випадково опинилися жертвами дорожньо-транспортних пригод.

Суспільне значення автострахування полягає в тому, що воно є системою, орієнтованою на відшкодування збитків, завданих майну випадковими небезпечними подіями. У розвинених економічних системах автострахування стає основою стабільної життєдіяльності кожної окремої людини, домогосподарства і суспільства в цілому.

В Україні автострахування, що об'єднує страхування автотранспортних засобів, обов'язкове і добровільне страхування відповідальності їх власників, виступає в якості системоутворюючого виду ризикового страхування. Протягом останніх декількох років автострахування забезпечує значну частину всіх страхових зборів на вітчизняному страховому ринку і має тенденцію до зростання. Результат діяльності страхових компаній у сегменті автострахування визначає фінансові показники всієї індустрії страхування.

На тлі істотної трансформації ринку автострахування відчувається брак наукових і практичних досліджень. Зростання автомобільного парку і

введення обов'язкового страхування автоцивільної відповідальності викликали збільшення частки страховиків, що мають великі обсяги автострахування за відсутності інструментарію комплексного управління даним ресурсом. По Каско і обов'язковому страхуванню автоцивільної відповідальності власників транспортних засобів спостерігається скорочення рентабельності страхування. Кожне нераціональне рішення, пов'язане з діяльністю компанії допускає можливість банкрутства страховика.

Страхування автотранспортних засобів все більше відносять до «ризикових видах страхування». З цієї причини на чільне місце страхові компанії ставлять питання, пов'язані з оцінюванням тих ризиків, які виникають в період дії як окремо взятого договору, так і страхового пакета в цілому. Оцінка цих ризиків і визначення факторів, що впливають на формування витрат, є основою для стійкості страхової компанії, її конкурентоспроможності.

Дослідженню окремих аспектів означеної проблеми присвячені праці ряду зарубіжних науковців та практиків. Зокрема загальними проблемами страхування займалися М. М. Александрова, Є. В. Андреева, О. І. Русакова, В. Д. Базилевич, О. Д. Вовчак, Д. І. Дема, О. М. Віленчук, І. В. Дем'янюк, С. С. Осадець

Генезис автострахування досліджували Н. А. Андреева, Г. Бовсуновська, О. С. Гуляєва, З. В. Задорожний, О. В. Марценюк-Розарьонова, Ю. Ю. Марчук, Л. Л. Нескороджена, Л. В. Русул.

Зарубіжний досвід автострахування ставав предметом уваги Б. К. Ахметової, Ж.-П. Даніеля, В.А. Короткова, О.О. Натальїна, О. О. Кульчія, К.О. Лібіха, Є.Г. Москалева, В.С. Осіпова, О. М. Салайчука.

Значення та особливості страхування автотранспортних засобів розглядали С.А. Бурляєв, П. М. Васін, Є.Е. Гініятуліна, А. Є. Яскін, Є.М. Глушкова, О.Г. Журавльова, Ю.Ю. Філічкіна, А.А. Затолокін, О.О. Золотарь, Н. В. Онищенко.

Проблеми автострахування з'ясували І.А. Бакуліна, А.М. Вольнов,

А.К. Гасанов, С.Т. Джумалієва, Б.А. Карімов, О.В. Котікова, Ю.А. Кукса, Л.А. Маркова, Т.Д. Медянкіна, Є.Ю. Коротаєва, Н.А. Соколов та багато інших.

Водночас ринок автостраховання не стоїть на місці. Відповідно дослідження науковців мають тенденцію до втрати актуальності, що обумовлено внесенням змін до страхового законодавства, розвитком страхових відносин, активізацією страхування в мережі інтернет. Це означає необхідність в узагальненні їх напрацювань з урахуванням сьогодення.

Метою дослідження є на основі узагальнення теоретико-методологічних доробок у сфері страхування автотранспортних засобів та практики його застосування визначити перспективи розвитку та розробити методичні підходи щодо прогнозування страхування автотранспортних засобів в Україні.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- 1) з'ясувати економічну сутність страхування та особливості страхування автотранспортних засобів;
- 2) дослідити еволюцію розвитку страхування автотранспортних засобів;
- 3) визначити основні види страхування автотранспортних засобів;
- 4) здійснити аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні;
- 5) провести оцінку фінансово-господарської діяльності страхової компанії «Арсенал Страхування»;
- 6) проаналізувати страхування автотранспортних засобів в страховій компанії «Арсенал Страхування» за 2015-2017 рр.;
- 7) розглянути можливості імплементації міжнародного досвіду страхування автотранспортних засобів;
- 8) з'ясувати напрями розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні;

9) запропонувати методичні підходи до прогнозування розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні.

Об'єктом дослідження виступає автотранспортне страхування.

Предметом дослідження є теоретичні та методичні підходи щодо здійснення автотранспортного страхування в Україні.

Методи дослідження. В процесі дослідження для досягнення поставленої мети було використано систему методів, яка включала наступні: монографічний метод було використано в процесі з'ясування економічної сутності страхування та особливості страхування автотранспортних засобів; історичний метод застосовано щодо еволюції розвитку страхування автотранспортних засобів; системно-структурний метод застосовано щодо виокремлення основних видів страхування автотранспортних засобів; метод аналізу та синтезу застосовано в процесі вивчення аналізу сучасного стану та тенденцій розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні, оцінки фінансово-господарської діяльності страхової компанії «Арсенал Страхування»; особливостей страхування автотранспортних засобів в страховій компанії «Арсенал Страхування» за 2015-2017 рр.; метод індукції та дедукції застосовано щодо з'ясування можливостей імплементації міжнародного досвіду страхування автотранспортних засобів та визначення напрямів розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні; кореляційно-регресійний метод прогнозування застосовано щодо визначення методичних підходів до прогнозування розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні; методи наукової абстракції та узагальнення застосовано при формулюванні висновків.

Інформаційна база дослідження включає систему законодавчих актів зі страхування, статистичні дані, фінансову звітність, наукові дослідження вчених.

Структура дослідження. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, які включають дев'ять підрозділів, висновків, списку використаної літератури і додатків.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження можна сформулювати наступні висновки.

1. Страхування автотранспортних засобів – це вид страхового захисту, який покликаний захищати майнові інтереси застрахованих, пов'язані з відповідними ризиками. Для більш повного з'ясування сутності цього виду страхування доцільно розглянути еволюцію його розвитку.

2. Еволюція автотранспортного страхування починає свій відлік від появи перших транспортних засобів та усвідомлення автовласниками того факту, що експлуатація транспортного засобу може призвести до непередбачуваних подій - дорожньо-транспортних пригод, за наслідками яких їм або третім особам будуть завдані певні збитки. Відносно недовгий період становлення та розвитку автотранспортного страхування в Україні дозволяє детермінувати 3 основні етапи його розвитку, упродовж яких закладалися теоретичні та методологічні основи автотранспортного страхування, що визначили подальший вектор його розвитку.

3. На сьогодні існує велика кількість підходів щодо класифікації страхування транспортних засобів. Найбільш важливим вважаємо поділ на обов'язкове та добровільне, а також за видом автомобільного транспорту.

4. Вітчизняний ринок автотранспортного страхування представлено обов'язковим та добровільним страхуванням цивільної відповідальності власників транспортних засобів, КАСКО і Зелена картка. Результати дослідження засвідчили, що впродовж останніх років ситуація на ринку автотранспортного страхування склалася не зовсім сприятлива. Негативні наслідки фінансово-економічної кризи призвели до зменшення попиту населення на страхові послуги КАСКО. За цей період відбулася невелика динаміка в зростанні автотранспортного страхування: зростали страхові премії, водночас зростали і страхові виплати. Автотранспортне страхування залишається основним сектором у структурі страхування в Україні, значну

частку займає КАСКО. Посилилася концентрація ринку автостраховання, яка сприяє розвитку конкуренції серед страховиків. Існуючий рівень автотранспортного страхування підтверджує, що страхування автомобілів і супутніх ризиків – головна характеристика українського страхового ринку.

5. СК «Арсенал Страхування» працює на ринку України вже більше 12 років. СК «Арсенал Страхування» активно розширює діяльність на страховому ринку, про що свідчить зростання валюти балансу. Компанія має мобільну структуру активів та зростання в динаміці залученого капіталу з його переважанням в структурі пасивів. В установі зростають обсяги чистого доходу від реалізації, валовий прибуток та обсяги чистого прибутку. Ліквідність страхової компанії відповідає нормативам але активно погіршується. Обсяги страхових платежів активно зростають (на 7,87% в 2016 та 8,05% в 2017 р.), обсяги страхових виплат зростали в 2017 р. (на 28,28% в 2017 р.). Рівень виплат скорочувався в 2016 р. (-43%) та значно зріс в 2017 р. (+8%) і склав 50,07%.

6. СК «Арсенал Страхування» пропонує три основні програми автостраховання: традиційні «КАСКО» та «Автоцивілка» та програму «СтрахOFF». Причому «Автоцивілка» включає декілька підпрограм - «Автоцивілка Леді» та «Автоцивілка Абсолют». Проведений аналіз засвідчив, що обсяги валових страхових премій та витрат по автострахованню мають чітку тенденцію до зростання, зростає і рівень страхових виплат. Найбільше зростання як по валовим страховим преміям так і виплатам дають програми «Каско» та «Автоцивілка». Само вони займають і найбільшу питому вагу в структурі валових страхових премій та виплат. Рівень страхових виплат має чітку тенденцію до зростання по усім по автоцивілці, причому по цій програмі він є найвищим. По іншим програма він коливається по різному, зокрема щодо програми КАСКО він скорочується в 2016 р. і зростає в 2017 р. Щодо «СтрахOFF»– ситуація прямо протилежна – він зростає в 2016 та скорочується в 2017 р. Компанії необхідно зайнятись розробкою нових видів автостраховання. При цьому

необхідно більш пильну увагу звернути на програму «СтрахOFF» з метою з'ясування її потенціалу.

7. Досвід зарубіжних країн вказує на необхідність впровадженні інноваційних технологій у розвиток автострахування в Україні. Особливо доцільним видається запровадження мобільної стратегії для страхових компаній в Україні і СК «Арсенал страхування» зокрема, оскільки ріст попиту на мобільні додатки та динаміка зростання користувачів мобільного контенту призводить до великої зацікавленості з боку потенційних клієнтів, і, як наслідок, обумовлює зростання грошових потоків. У більшості країн такий вид страхування, як страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів є обов'язковим, проте в Україні він ще не настільки розвинений, щоб бути обов'язковим. Тому необхідно зазначити, що страховий ринок України повинен орієнтуватися на міжнародний досвід, принаймні таких країн як Польща, Італія, Австрія.

8. Активізація впровадження різноманітних інновацій на ринку автотранспортного страхування в Україні та на СК «Арсенал страхування» сприятиме забезпеченню зростання конкурентоспроможності страховиків, підвищенню фінансової інклюзивності. Серед таких інновацій найбільше значення матимуть інформаційні технології та цифрова трансформація завдяки активному використанню населенням мобільних пристроїв, портативних комп'ютерів з онлайн-доступом до інформаційних ресурсів, фінтех-інновації, функціонуванню соціальних мереж та платіжних систем, а також використання технологій розподіленого реєстру для зберігання статичної та динамічної інформації щодо трансакцій, пов'язаних із страхуванням.

9. Для прогнозування ринку автострахування в Україні пропонуємо використовувати засоби кореляційно-регресійного аналізу. Побудова за його допомогою відповідних моделей дозволяє не тільки здійснити прогноз, а й побудувати певні сценарії при зміні того чи іншого чинника. Проведені розрахунки щодо впливу на обсяги валових страхових премій на ринку

страхування засвідчили 99,22% залежність цього показника від індексу інфляції, кількості дорожньо-транспортних пригод на 1 тисячу населення та кількості автомобілів на 100 домогосподарств. В результаті розрахунків було отримано наступну модель: $Y = -23175,18 + 787,147X_1 + 9780,99X_2 + 1007,897X_3$. Проведене подальше прогнозування засвідчило зменшення обсягу валових страхових премій в 2018 р. та його зростання в 2019 р. Правильне застосування кореляційних методів дає змогу зрозуміти глибинну сутність процесів взаємозв'язків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Александрова М.М. Страхування: Навчально–методичний посібник / М.М. Александрова. – К.: ЦУЛ, 2002. – 394 с.
2. Андреева Е. В. Страховая деятельность и ее регулирование на современном страховом рынке / Е. В. Андреева, О. И. Русакова. – Иркутск: БГУЭП, 2015. – 160 с.
3. Андреева Н.А. Становление обязательного страхования автогражданской ответственности / Н.А. Андреева // Предпринимательство как ключевой ресурс рыночной экономики Региональная научно–практическая конференция. – 2003. – С. 14–17.
4. Ахметова Б.К. Обязательное страхование автогражданской ответственности, зарубежный опыт / Б.К. Ахметова // Вестник Казахской академии транспорта и коммуникаций им. М. Тынышпаева. – 2008. – № 4 (53). – С. 192–195.
5. Базилевич В.Д. Страхування: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.
6. Бакулина И.А. Проблемы страхового рынка: страхование автогражданской ответственности / И.А. Бакулина, А.Н. Вольнов // Финансовый вестник. – 2005. – № 14. – С. 58–61.
7. Биккинин И.А. Страхование автогражданской ответственности: состояние и пути развития / И.А. Биккинин, М.Л. Шакирова, В.А. Костырева // Транспортное право. – 2005. – № 2. – С. 33–38.
8. Бовсуновська Г. Теоретичні засади розвитку автотранспортного страхування / Г. Бовсуновська // Економічний аналіз. – 2013. – Т. 13. – С. 135–140.
9. Бурляев С.А. Значение обязательного страхования автогражданской ответственности как одного из направлений деятельности для страховых компаний / С.А. Бурляев // Современные аспекты экономики. – 2012. – № 9 (181). – С. 48–50.

10. В ЕС у 2017-му продано рекордну за останні 10 років кількість нових авто [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dw.com/uk/v-es-u-2017-mu-prodano-rekordnu-za-ostanni-10-rokiv-kilkyist-novih-avto/a-42175034>
11. Васин П. Н. Страхование транспорта (КАСКО) и автогражданской ответственности (ОСАГО): учеб. пособие / П.Н. Васин. – Новосибирск: Изд-во СибАГС, 2018. – 171 с.
12. Вовчак О. Д. Страхова справа: підручник / О. Д. Вовчак. – К.: Знання, 2011. – 391 с.
13. Волосович С.В. Страхування ризиків у системі кредитних відносин : дис. ... доктора екон. наук / С.В. Волосович – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 489 с.
14. Гасанов А.К. Способы совершения мошенничества в сфере страхования автогражданской ответственности / А.К. Гасанов // Актуальные вопросы права и отраслевых наук. – 2015. – № 1 (1). – С. 85–88.
15. Гиниятулина Е.Э. Обязательное страхование автогражданской ответственности / Е.Э. Гиниятулина, А.Е. Яскин // Актуальные проблемы современной науки: взгляд молодых Сборник трудов V Всероссийской научно-практической конференции студентов, аспирантов и молодых ученых. – 2016. – С. 26–30.
16. Глушкова Е.М. Обязательства по страхованию автогражданской ответственности и его участники / Е.М. Глушкова // Успехи современной науки и образования. – 2016. – Т. 10. – № 12. – С. 96–99.
17. Глушкова Е.М. Рассмотрение судами споров, связанных с обязательным страхованием автогражданской ответственности / Е.М. Глушкова // Мир современной науки. – 2017. – № 1. – С. 33–40.
18. Гуляева О.С. Обязательное страхование автогражданской ответственности владельцев транспортных средств: вектор развития / О.С. Гуляева // Вестник Тверского государственного университета. Серия: Экономика и управление. – 2014. – № 4–2. – С. 179–185.

19. Гуминский И.П. Состояние, тенденции и проблемы урегулирования в страховании гражданской ответственности автовладельцев / И.П. Гуминский // II Международная научно–практическая правовая конференция «Организационно–правовые вопросы урегулирования в моторном страховании». [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.cbs.org.ua/ru/twokonf/Presentations>
20. Даніель Ж.–П. Автострахування відповідно до західних стандартів / Жан–П'єр Даніель // Презентація проекту TACIS. – К. : ЛСОУ, 2009. – 65 с.
21. Дема Д.І. Страхові послуги: навч. посібник / Д. І. Дема, О. М. Віленчук, І. В. Дем'янюк. – К.: Алерта 2013. – 526 с.
22. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
23. Джумалиева С.Т. Проблемы введения обязательного страхования автогражданской ответственности в Кыргызской республике / С.Т. Джумалиева // Наука в современном мире: теория и практика. – 2016. – № 1 (4). – С. 158–162.
24. Дианова А.А. Оценка практики применения обязательного страхования автогражданской ответственности в организации / А.А. Дианова // Современная актуарная наука, страхование и финансы сборник научных трудов по материалам I международной научно–практической конференции. НОО «Профессиональная наука». – 2016. – С. 5–18.
25. Журавлева О.Г. Страхование автогражданской ответственности в республике Мордовия: региональные особенности / О.Г. Журавлева, Ю.Ю. Филичкина // Финансы. – 2015. – № 9. – С. 41–45.
26. За рік в Україні стало на чверть більше п'яних водіїв [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/society/2375323-za-rik-v-ukrajini-stalo-na-chvert-bilshe-pyanych-vodijiv-natspolitsiya-infografika.html>
27. Задорожний З. В. Сутність та генезис страхування як економічної категорії / З. В. Задорожний // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. – 2012. – Вип. 9(1). – С. 410–417.

- 28.Заколотний В.О. Мобільна стратегія як інноваційна складова розвитку страхової компанії / В.О. Заколотний // Економіка та держава. – 2015. – № 8. – С. 108–112.
- 29.Залетов О. Тернистий шлях до європейської правової системи / О. Залетов // Галицькі контракти: діловий тижневик. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників автотранспорту. – 2000. – С. 12–13
- 30.Затолокин А.А. Обязательное страхование автогражданской ответственности как государственная услуга / А.А. Затолокин // Общество и право. – 2015. – № 3 (53). – С. 254–258.
- 31.Золотарь А.А. Социально–экономическое значение страхования автогражданской ответственности / А.А. Золотарь // Экономика и социум. – 2015. – № 5–1 (18). – С. 491–496.
- 32.Зубриський С.Г. Разработка интерактивного поста в качестве центра пересечения интересов взаимодействующих сторон в сфере обязательного страхования автогражданской ответственности / С.Г. Зубриський, И.И. Тупицын // Universum: технические науки. – 2015. – № 11 (22). – С. 13.
- 33.Индекс инфляции. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/economy/index/inflation/>
- 34.Казанцев П.И. Анализ бизнес–процессов при страховании автогражданской ответственности / П.И. Казанцев., И.А. Сабанаев // Экономика и социум. – 2015. – № 2–5 (15). – С. 430–433.
- 35.Как застраховать электромобиль? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.insa.com.ua/blog/vozmozhno-li-v-ukraine-zastrahovat-elektromobil/>
- 36.Каримов Б.А. Актуальные проблемы обязательного страхования автогражданской ответственности / Б.А. Каримов // Новеллы права и политики 2017 Материалы Международной научно–практической конференции. – 2018. – С. 114–117.
- 37.Кількість автомобілів у світі до 2050 року зросте удвічі. [Електронний

- ресурс]. – Режим доступа: <http://mashyna.com.ua/auto/3680>
38. Колабенкова А.В. Критерии риска, используемые при тарификации по обязательному страхованию автогражданской ответственности / А.В. Колабенкова, А.А. Полякова // Проблемы развития отраслей АПК: тенденции и перспективы. – 2012. – С. 151–155.
39. Конституція України: Основний Закон України від 28.06.1996 № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.
40. Коротков В.А. Развитие страхования автогражданской ответственности владельцев транспортных средств за рубежом / В.А. Коротков, А.А. Натальин // Современные подходы к трансформации концепций государственного регулирования и управления в социально-экономических системах. Материалы 3-й Международной научно-практической конференции. – С., 2014. – С. 182–187.
41. Котикова О.В. Обязательное страхование автогражданской ответственности – современное состояние и проблемы / О.В. Котикова, Ф.Ф. Исламов // Современный стиль управления сборник научных статей. Ответственный редактор Е. А. Ильина. – 2016. – С. 119–122.
42. Кривовяз Н. Обоснование изменения тарифов по обязательному страхованию автогражданской ответственности / Н. Кривовяз // Ресурсы, информация, снабжение, конкуренция. – 2014. – № 3. – С. 228–234.
43. Федорова О.Б. Повышение эффективности урегулирования убытков страховой компанией по обязательному страхованию автогражданской ответственности / О.Б. Федорова, Е.Л. Чижевская // Экономика и предпринимательство. – 2015. – № 5–1 (58). – С. 509–512.
44. Кукса Ю.А. Актуальные проблемы и пути решения в обязательном страховании автогражданской ответственности / Ю.А. Кукса, Л.А. Маркова // Опыт и результаты экономической деятельности социально-экономических систем, стран, регионов, отраслей и сфер хозяйства материалы III Всероссийской научно-практической конференции. – Пятигорск, 2018. – С. 91–96.

- 45.Кульчій О.О. Іноземний досвід правового регулювання договору страхування цивільно–правової відповідальності автовласників / О.О. Кульчій // Часопис цивілістики. – 2015. – Вип. 19. – С. 170–173
- 46.Лавров А.М. Заключение договора обязательного страхования автогражданской ответственности / А.М. Лавров // Юрист. – 2004. – № 10. – С. 21–25.
- 47.Лібіх К.О. Міжнародний досвід врегулювання збитків у страхуванні цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів / К.О. Лібіх // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. – 2010. – №12. – С. 43–47.
- 48.Лысенко Ю.С. Электронное страхование автогражданской ответственности в условиях перехода к цифровой экономике / Ю.С. Лысенко, А.А. Мандровицкая // Потенциал российской экономики и инновационные пути его реализации. Материалы международной научно–практической конференции студентов и аспирантов: в 2 частях. Под ред. В.А. Ковалева и А.И. Ковалева. – 2018. – С. 98–101.
- 49.Марценюк–Розарьонова О. В. Розвиток ринку автострахування в Україні: проблеми та перспективи / О. В.Марценюк–Розарьонова, Ю. Ю. Марчук // Ефективна еконьма. – 2018. – №3. – С. 40–46.
- 50.Медянкина Т.Д. Проблемы в сфере обязательного страхования автогражданской ответственности / Т.Д. Медянкина, Е.Ю. Коротаева // Проблемы и перспективы в международном трансфере инновационных технологий сборник статей Международной научно–практической конференции. – 2018. – С. 165–168.
- 51.Мельник В.А. Теоретические аспекты организации международной системы страхования автогражданской ответственности владельцев транспортных средств «зеленая карта» / В.А. Мельник, В.Е. Шибанов // Развитие современной науки: теоретические и прикладные аспекты: сборник статей студентов, магистрантов, аспирантов, молодых ученых и преподавателей. – Пермь, 2016. – С. 69–72.

52. Мельников В.В. Страхование автогражданской ответственности: что дальше? / В.В. Мельников // Финансы. – 2017. – № 2. – С. 28–32.
53. Москалева Е.Г. Особенности системы обязательного страхования автогражданской ответственности в странах финно–угорского типа / Е.Г. Москалева, О.Г. Журавлева // Экономика и социум. – 2015. – № 1–3 (14). – С. 1238–1241.
54. Навроцький С.А. Страхування як самостійна економічна категорія відтворення / С.А. Навроцький // Економіка АПК. – 2006. – №9. – С. 37–44.
55. Нескороджена Л.Л. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів в Україні: історичний аспект / Л.Л. Нескороджена // Юриспруденція: теорія і практика. – 2007. – № 3. – С. 19–24.
56. Оганесян А.Г. Обязательное страхование автогражданской ответственности владельцев транспортных средств / А.Г. Оганесян // Теория и практика современной науки. – 2016. – № 12–1 (18). – С. 987–990.
57. Онищенко Н. В. Ринок автотранспортного страхування і методи регулювання його в Україні: автореф. дис... к.е.н.: спец. 08.07.04 «Економіка транспорту і зв'язку» / Н. В. Онищенко. – К., 2004. – 17 с.
58. Оренда авто за кордоном: як заощадити на страховці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://travelyourway.com.ua/ua/planirovanie-samostoyatelnyh-puteshestvij/avtomobilistam/arenda-avto-kak-sekonomit-na-strahovke/>
59. Осадець С.С. Страхування: підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С. С. Осадець. – К.: КНЕУ, 2002. – 599 с
60. Осипов В.С. Отечественный и зарубежный опыт обязательного страхования автогражданской ответственности / В.С. Осипов // Страхование право. – 2018. – № 1 (78). – С. 26–28.
61. Офіційний сайт СК «Арсенал Страхування» [Електронний ресурс]. –

- Режим доступу: <https://arsenal-ic.ua/>
62. Пастернак З. Міжнародний досвід автотранспортного страхування / З. Пастернак. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/public/06/03/06/2198>
63. Пермяков М.В. Понятие ущерба в договоре обязательного страхования автогражданской ответственности / М.В. Пермяков, Е.Ю. Мухортиков // Проблемы обеспечения, реализации, защиты конституционных прав и свобод человека. – 2016. – № 5. – С. 142–147.
64. Підсумки діяльності страхових компаній за 2012 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/SK_IV_kv_%202012.pdf
65. Підсумки діяльності страхових компаній за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/sekto/sk_%202014.pdf
66. Підсумки діяльності страхових компаній за 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/files/file00565.pdf>
67. Підсумки діяльності страхових компаній за 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/sk_%202016.pdf
68. Підсумки діяльності страхових компаній за 2017 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/files/file00634.pdf>
69. Полтавцев А.О. Проблемы обязательного страхования автогражданской ответственности / А.О. Полтавцев // Международное научное издание Современные фундаментальные и прикладные исследования. – 2016. – № 4 (23). – С. 366–368.
70. Порхачёва С.М. Типология случаев мошенничества при страховании автогражданской ответственности владельцев транспортных средств / С.М. Порхачёва // Ориентированные фундаментальные и прикладные исследования – основа модернизации и инновационного развития архитектурно–строительного и дорожно–транспортного комплексов России: Материалы конференции. – 2012. – С. 13–16.

71. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22.05.2003 № 852–IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 276.
72. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 № 675–VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 45. – Ст. 410.
73. Про затвердження Положення про особливості укладання договорів обов'язкового страхування цивільно–правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг в Україні від 27.10.2011 р. №673 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1483-11>
74. Про обов'язкове страхування цивільно–правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 01.07.2004 № 1961–IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 1. – Ст. 1.
75. Про страхування: закон України від 07.03.1996 № 85/96–ВР // Відомості Верховної Ради. – 1996. – №18. – С. 78.
76. Райхер В.К. Общественно–исторические типы страхования / В.К. Райхер. – М. – Л.: Изд–во Акад. наук СССР в Ленинграде, 1947. – 342 с.
77. Рогов А.И. Проблемы законодательства в сфере обязательного страхования автогражданской ответственности / А.И. Рогов, Ю.П. Шкляев // World science: problems and innovations. Сборник статей победителей V международной научно–практической конференции. – 2016. – С. 365–367.
78. Рубан С.О. Майнове страхування: досвід країн Європи / С.О. Рубан // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. Збірник наукових праць. – 2012. – Випуск 36. – С. 228–236.
79. Русул Л. В. Страхування автотранспорту в Україні: стан розвитку та сучасні новації / Л. В. Русул // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. – 2016. – № 3(2). – С. 9–13.
80. Салайчук О. М. Генезис автотранспортного страхування / О. М. Салайчук // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2016. – № 2(1). – С. 129–134.

- 81.Салайчук О. М. Зарубіжний досвід гарантування страхових виплат за договорами автострахування / О. М. Салайчук // Економічний вісник університету. – 2015. – Вип. 26(1). – С. 222–22
- 82.Салайчук О. Інноваційні технології в автотранспортному страхуванні / О. Салайчук // Вісник КНЕУ. – 2017. – №4. – С. 124–138.
- 83.Семахин Е.А. Автострахование в Российской федерации / Е.А. Семахин, Е.В. Романовская, Е.Д. Богданова // Экономика и предпринимательство. – 2017. – № 8–1. – С. 1000–1002.
- 84.Сидоренко С.В. К вопросу об обязательном страховании автогражданской ответственности (ОСАГО) / С.В. Сидоренко, О.М. Лебедева // Актуальные вопросы теории и практики в деятельности подразделений полиции материалы внутриведомственного научно–практического семинара. – 2017. – С. 69–74.
- 85.Скибинская М. Автострахование: особенности национальных обязательств / М.Скибинская // Финансовая консультация. – 2005. – № 9. – С. 27–28.
- 86.Снегирев Д. О страховании автогражданской ответственности / Д. Снегирев // Хозяйство и право. – 2009. – № 12 (395). – С. 113–115.
- 87.Соколов Н.А. Проблемы, возникающие при заключении, исполнении и прекращении договора обязательного страхования автогражданской ответственности / Н.А. Соколов // NovaInfo.Ru. – 2016. – Т. 1. № 51. – С. 147–152.
- 88.Соловьева М.С. Анализ современного состояния обязательного страхования автогражданской ответственности владельцев транспортных средств / М.С. Соловьева // Корпоративное управление экономической и финансовой деятельностью на железнодорожном транспорте: Сборник трудов по результатам Международной научно–практической конференции. – М., 2018. – С. 89–99.
- 89.Статистика ДТП в России и мире. Досье [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://tass.ru/info/3233185>
- 90.Тарабрина В.Ю. Страхование автогражданской ответственности / В.Ю.

- Тарабрина // Научно–методический электронный журнал Концепт. – 2017. – № Т4. – С. 393–397.
91. Тарасова П.А. Проблема недобросовестности страховщика перед страхователем при страховании автогражданской ответственности / П.А. Тарасова // Таврический научный обозреватель. – 2016. – № 10–2 (15). – С. 109–111.
92. Трунилин А.В. Страхование автогражданской ответственности в системе страховых обязательств / А.В. Трунилин // Первые Академические чтения по актуальным вопросам юриспруденции сборник научных трудов подготовленный по материалам ежегодной общероссийской научно–практической конференции. – М., 2014. – С. 230–233.
93. У світі кількість автомобілів перевищила за мільярд [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://geografica.net.ua/news/u_sviti_kilkist_avtomobiliv_perevalila_za_miljard/2011-08-22-1449
94. Ульянова Ю.С. Предложения по усовершенствованию системы обязательного страхования автогражданской ответственности / Ю.С. Ульянова // Аллея науки. – 2018. – Т. 2. № 7 (23). – С. 512–515.
95. Фурман В.М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку: Монографія/ В.М. Фурман. – К.:КНЕУ, 2005. – 296 с.
96. Хлынькова И.А. Проблемы применения системы бонус–малус на российском рынке обязательного страхования автогражданской ответственности / И.А. Хлынькова, С.М. Макейкина // Экономика и социум. – 2015. – № 2–4 (15). – С. 1181–1187.
97. Худяков А. И. Теория страхования / А.И. Худяков. – М.: Диалектика, 2010. – 346 с.
98. Цивільний кодекс: Закон України від 16.01.2003 № 435–IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст.356.
99. Цыренова И.Б. Экономическая сущность и виды страхования / И.Б. Цыренова, Е.В. Цыренов // Актуальные вопросы экономических наук. – 2013. – № 29–2. – С. 89–94.

100. Чи справді смертність на дорогах в Україні – найбільша в світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-44920862>
101. Щодо страхування відповідальності за кордоном [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.asmap.org.ua/index1.php?id=60188&langid=1>.
102. Юзвович Л. И. Концептуальные основы экономической сущности автострахования в России / Л. И. Юзвович, А. С. Мельников // Научное обозрение. – 2015. №10–1. – С. 261–266.
103. Януль І.Є. Досвід зарубіжних країн у галузі страхування майна / І.Є. Януль // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 6. – С. 68–73.
104. Ernst & Young recent research, Mobile technology in insurance, performance measurement methodology [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY!mobile!technology!in!insurance/\\$FILE/EY!mobile!technology!in!insurance.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY!mobile!technology!in!insurance/$FILE/EY!mobile!technology!in!insurance.pdf)
105. iTunes Preview, Description, Goodride [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://itunes.apple.com/us/app/goodride!by!allstate/id439396162?mt=8>
106. State Farm Insurance, Fast facts about State Farm [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.statefarm.com/about!us/company!overview/fast!facts/>